

BAARLE-HERTOG

Energie- en klimaatactieplan

INHOUD

I	INLEIDING	1			
1	Achtergrond	1			
2	Doelstelling van de gemeente.....	2			
3	Opbouw en uitvoering plan	2			
II	SITUATIE EN UITDAGINGEN	4			
1	Situatie (Nulmeting)	4			
2	Uitdagingen.....	5			
3	Verwachte CO ₂ -besparingen	6			
4	Opvolging.....	7			
III	GEMEENTE ALS ORGANISATIE.....	8			
1	Inleiding.....	8			
2	Actuele toestand	8			
3	Doelstelling	8			
4	Parameters	8			
5	Actieplan	9			
IV	WONEN	11			
1	Inleiding.....	11			
2	Actuele toestand	11			
3	Doelstelling	11			
4	Parameters	12			
5	Actieplan	13			
V	MOBILITEIT	15			
1	Inleiding.....	15			
2	Actuele toestand	15			
3	Doelstelling	15			
4	Parameters	15			
5	Actieplan	16			
VI	TERTIAIRE SECTOR	17			
1	Inleiding.....	17			
2	Actuele toestand	17			
3	Doelstelling	17			
4	Parameters	17			
5	Actieplan	18			
VII	INDUSTRIE EN LANDBOUW	19			
1	Inleiding	19			
2	Actuele toestand.....	19			
3	Doelstelling	19			
4	Parameters	19			
5	Actieplan.....	20			
VIII	PARTICIPATIE	21			
1	Inleiding	21			
2	Actuele toestand.....	21			
3	Doelstelling	21			
4	Actieplan	22			
IX	LIJST AFKORTINGEN.....	23			

I INLEIDING

1 Achtergrond

Begin 2014 besliste de gemeente Baarle-Hertog, net zoals alle andere 28 Kempense gemeenten het Burgemeestersconvenant te ondertekenen en uit te voeren. IOK zal, in partnerschap met de distributienetbeheerders, VITO en de provincie Antwerpen de gemeentebesturen hierbij ondersteunen. De officiële ondertekening vond plaats op 21 maart 2014. Het Burgemeestersconvenant is een initiatief van de Europese Commissie waarbij ze de lokale overheden uitdaagt om de Europese doelstelling om tegen 2020 20% CO₂-besparing te realiseren of zelfs te overtreffen op het gemeentelijk grondgebied.

CO₂ is het belangrijkste broeikasgas en ontstaat bij verbranding van fossiele brandstoffen. CO₂ besparen betekent dus energie besparen, wat finaal neerkomt op kosten besparen. Dit actieplan is niet enkel gericht op het gemeentelijk patrimonium, maar op alles wat er zich binnen de grenzen van de gemeente afspeelt. Minder CO₂ uitstoten, biedt daarom kansen voor de gemeente als organisatie, de burger, de ondernemer,... Daarbij kan zowel ingezet worden op minder CO₂ produceren als op groene energieproductie.

20% lokale CO₂-reductie is een haalbaar en betaalbaar engagement

Naast de subsidieerbaarheid van het energie- en klimaatbeleid, is de uitvoering van het beleid zelf ook financieel interessant:

- Gebruik maken van 'quickwins'. De terugverdieneffecten van energiebesparende maatregelen bieden kansen in tijden van budgettaire beperkingen. De sterk groeiende kennis rond energiebesparing en de stijgende energieprijzen maken dat 20% reductie in CO₂-uitstoot tegen 2020 technisch haalbaar, betaalbaar en financieel interessant is.
- Investeren in CO₂-reductie op het eigen grondgebied is meer investeren in de eigen economie. Het leidt bovendien tot een grotere energie-onafhankelijkheid en geeft een antwoord op de stijgende energieprijzen en energieschaarste.

Er is nog een groot potentieel voor CO₂-reductie met netto besparingen voor de gezinnen

De (private) woningen zijn in Baarle-Hertog verantwoordelijk voor het leeuwendeel van de CO₂-uitstoot. Daarbij komt dat de Vlaamse woningen, in vergelijking met de ons omringende landen, nog veel groeipotentieel hebben op vlak van CO₂-reductie. Het gemiddeld energieverbruik voor woningverwarming ligt hier ruim 50% hoger dan in Nederland. Naast het feit dat de Vlaming ruimer woont en veelal in een eengezinswoning, is vooral een ontoereikende isolatie hiervoor verantwoordelijk. Met de stijgende energieprijzen neemt de energiefactuur een steeds grotere hap uit

het Vlaamse gezinsbudget, wat in tijden van crisis een steeds groter aantal gezinnen in de problemen brengt. Een beleid dat zich richt op CO₂-reductie heeft daardoor ook een belangrijk sociaal luik.

Verder bouwen op succesvolle lopende initiatieven

De afgelopen jaren heeft de gemeente diverse acties m.b.t. energie en klimaat gelanceerd. Deze acties hebben vandaag hun succes bewezen en zijn maatschappelijk en politiek sterk ingeburgerd. Voorbeelden zijn Energie Infotoer, Duurzaamheidskrant, samenaankopen dak- & muurisolatie. Daarnaast kan verwezen worden naar provinciale initiatieven zoals de samenaankoop groene stroom. Dit vormt uiteraard een zeer interessante uitgangspositie om het energie- en klimaatbeleid nu ook een gezicht te geven door de opmaak van een klimaatactieplan. Door verder te bouwen op deze bestaande initiatieven worden immers al significante CO₂-reducties gerealiseerd.

Burgemeestersconvenant als sterk, internationaal beleidskader

- Ontwikkeling van een proactief energie- en klimaatbeleid: het Burgemeestersconvenant biedt een interessant kader om ook op lokaal niveau beleid te ontwikkelen dat proactief inspeelt op de gevolgen van klimaatverandering. Onderzoek wijst uit dat tijdig ingrijpen goedkoper is dan een te sterk afwachtend beleid, waarbij pas ingegrepen wordt wanneer de gevolgen van de klimaatwijziging zich acuut (en scherper!) op het terrein manifesteren. Een proactief beleid anticipeert op nakende verplichtingen vanuit Europa die op de gemeenten afkomen, bijvoorbeeld de Europese richtlijn Energieprestatie van gebouwen bepaalt dat vanaf 2019 nieuwe overheidsgebouwen en vanaf 2021 alle nieuwe gebouwen bijna-energie neutraal moeten zijn.
- Het voordeel van een ondubbelzinnige beleidskeuze: het Burgemeestersconvenant heeft het voordeel van de duidelijkheid: het biedt een duidelijke beleidskeuze die alle collega-mandatarissen en –ambtenaren engageert voor een gericht, langlopend beleid, een gemeenschappelijke focus in de vele grote en kleine duurzaamheidsacties, een gezamenlijke vlag die, mits doordachte participatieve aanpak, de levende lokale krachten enthousiasmeert en bundelt (bedrijven, middenveld, bevolking ...).
- Een actueel beleid voeren: steeds meer besturen zijn overtuigd van de kansen die het Burgemeestersconvenant biedt. Sedert de aftrap begin 2009 hebben meer dan 5.500 Europese gemeenten getekend. In Vlaanderen hebben inmiddels meer dan 80 gemeentebesturen ingetekend, heeft VVSG een 'Vlaams Netwerk Burgemeestersconvenant' opgericht, hebben 5 Vlaamse streekontwikkelingsintercommunales en 3 provinciebesturen het coördinatorschap rond het Burgemeestersconvenant opgenomen.
- Vele handen maken licht werk: een gezamenlijk doel creëert de opportuniteit van een breed partnerschap. Een gemeenschappelijk beleidsdoel heeft als

voordeel dat verschillende actoren rond dit doel ondersteuning (gaan) aanbieden. Het leidt tot vereenvoudigde samenwerking (met de buurgemeenten, met essentiële partners als distributienetbeheerders, VITO, provincie Antwerpen ...) waarbij IOK in een coördinerende rol zal optreden.

2 Doelstelling van de gemeente

Met dit klimaatplan engageert de gemeente zich om:

- Een CO₂-reductie te realiseren tegen 2020 van minimaal 20%, door het verhogen van de energie-efficiëntie en de inzet van duurzame energiebronnen.

3 Opbouw en uitvoering plan

3.1 Opbouw

Naast de inventarisatie van de huidige situatie en het definiëren van de uitdagingen voor de gemeente, bestaat het grootste deel van dit plan uit een overzicht van acties die het gemeentebestuur wil uitvoeren om de doelstelling te behalen. De acties zijn thematisch ingedeeld. Volgende thema's komen hierbij aan bod:

- Gemeente als organisatie
- Wonen
- Mobiliteit
- Tertiaire gebouwen
- Industrie en landbouw
- Participatie

Per thema wordt een situatieschets van de actuele toestand, de gemeentelijke doelstelling en de uit te voeren acties beschreven.

3.2 Organisatie en financiële aspecten uitvoering plan

3.2.1 Organisatie

Om een succesvol klimaatbeleid uit te werken is het creëren van een groot draagvlak noodzakelijk. De gemeente organiseert zich daarom zowel intern als extern.

Interne organisatie

Intern wordt het voltallige college van burgemeester en schepenen en gemeentesecretaris, alsook alle gemeentelijke diensten betrokken bij de opmaak en uitvoering van het actieplan.

De ambtenaren en het bestuur brainstormden tijdens een workshop thema per thema rond het klimaatvriendelijker maken van de gemeente. De behandelde thema's zijn: wonen, mobiliteit, gemeentelijk patrimonium (incl. vloot en openbare verlichting), lokale economie (tertiaire gebouwen, industrie, landbouw, ...). Tijdens de brainstorm werden knelpunten en kansen aangehaald en concrete acties bedacht om deze knelpunten aan te pakken. De knelpunten en mogelijke acties werden teruggekoppeld aan het bestuur en acties werden opgesteld voor uitvoering.

De milieuambtenaar Gerda Bogaerts wordt ingezet als lokaal aanspreekpunt voor het gemeentelijk energie- en klimaatbeleid. In die functie werkt het aanspreekpunt boven de lokale diensten en coördineert zij de uitvoering van het klimaatbeleid op het terrein. De dienst Grondzaken neemt de verantwoordelijkheid op zich dat de acties uit dit actieplan tot uitvoering komen (wat niet betekent dat de dienst telkens initiatiefnemer is).

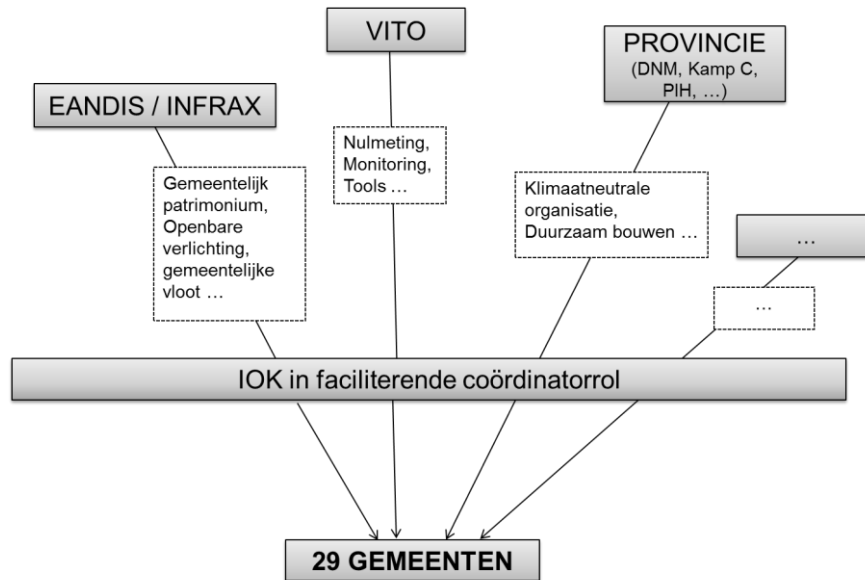
Een kernwerkgroep (met lokale vertegenwoordiging door Gerda Bogaerts en schepenen Frans De Bont) vergadert minstens halfjaarlijks om de implementatie van het actieplan te overlopen en nieuwe acties te bespreken.

Tweejaarlijks zal in de vorm van een workshop een breder overleg binnen de gemeentelijke diensten herhaald worden en kunnen de lopende acties ook toegelicht worden.

Met deze werkwijze wordt een maximale organisatiebetrokkenheid beoogd.

Externe organisatie

Extern wordt de gemeente bijgestaan door een breed partnerschap, gecoördineerd door IOK. De netbeheerders, VITO, provincie en IOK hebben voor het streekproject Burgemeestersconvenant een gezamenlijke ambitie en een partner specifieke begeleiding aan gemeentebesturen afgesproken. Dit engagement is geformaliseerd in een engagementsverklaring die alle hoofdpartners ondertekenden op 21 maart 2014. Elke partner blijft zijn in house relatie met de gemeente behouden. Om de verschillende acties binnen het streekproject te stroomlijnen komen de partners op regelmatige basis samen in een partneroverleg. Terugkoppeling over de afspraken binnen het partneroverleg naar de gemeenten gebeurt via het streekoverleg, nieuwsbrief en extranet.

- bijkomende middelen die IOK samen met partners en de gemeente zal aantrekken (bv. Europese middelen);
- inzet van personeel vanuit de verschillende partners binnen het streekproject.

3.2.2 Financiële aspecten

Rekening houdend met de globale CO₂-uitstoot van de gemeente op dit moment en het verwachte resultaat van reeds geplande inspanningen, moet geconcludeerd worden dat de komende jaren extra inspanningen nodig zijn om de gestelde ambities/doelstellingen ook daadwerkelijk te verwezenlijken.

Het budget om dit klimaatplan te realiseren bestaat uit:

- gemeentelijke personele inzet voor coördinatie van gemeentelijke acties;
- gemeentelijke investeringen in eigen patrimonium en vloot;
- gemeentelijke investeringen in infrastructuur, aanleg en onderhoud van fiets- en voetpaden...;
- regionale inzet van middelen via werking kostendelende verenigingen en industriële dienstverlening in de schoot van IOK, nl intercommunale milieudienst, Kempens woonplatform, bedrijventerreinmanagement (in totaal 3,9 VTE), specifiek voor het streekproject Kempen2020 - Burgemeestersconvenant; berekend a rato van proportionele verdeling a rato van inwoneraantal betekent dit voor Baarle-Hertog de inzet van 0,02 VTE, wat overeenkomt met 2.270,13 euro;

II SITUATIE EN UITDAGINGEN

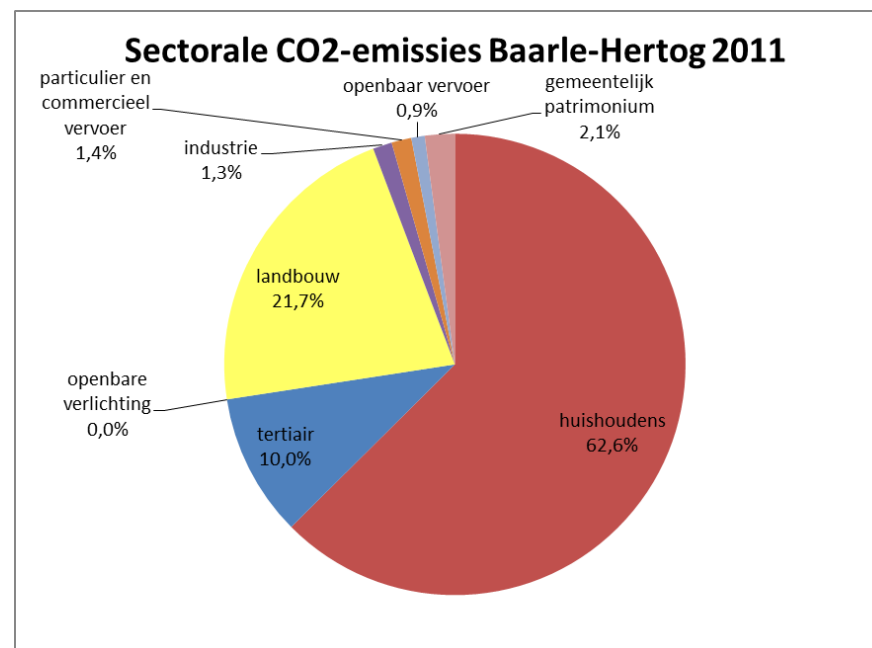
1 Situatie (Nulmeting)

Om doelstellingen voor CO₂-reductie te kunnen formuleren en de effecten van het klimaatbeleid te kunnen opvolgen, is inzicht nodig in de grootte en bronnen van de huidige CO₂-uitstoot op het grondgebied van de gemeente. Daarvoor is een gemeentelijke emissie-inventaris opgemaakt. De emissie-inventaris geeft voor elke sector zijn aandeel in de totale CO₂-uitstoot weer. Het gehanteerde referentiejaar is 2011. De inventaris werd uitgevoerd met behulp van de generieke tool die VITO ontwikkelde in opdracht van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie van de Vlaamse overheid, aangevuld met gemeentespecifieke data.

De gehanteerde emissie-inventaris is gebaseerd op het energieverbruik van het gemeentelijk patrimonium (gebouwen, vloot en openbare verlichting OV), de huishoudens (verwarming en elektriciteit), de tertiaire sector, industrie (exclusief ETS-bedrijven) en landbouw, particulier en commercieel vervoer in de gemeente (exclusief vervoer op snelwegen), openbaar vervoer (exclusief treinvervoer) en gewestelijke openbare verlichting. De niet-energiegebonden uitstoot van broeikasgassen is niet opgenomen in deze inventaris. De focus van deze inventaris ligt met andere woorden op het lokale energieverbruik en de daaraan gekoppelde uitstoot van CO₂ van die sectoren waarop lokaal beleid een zekere invloed kan uitoefenen.

Uit de emissie-inventaris blijkt dat in het jaar 2011 in Baarle-Hertog 9.064 ton CO₂ werd uitgestoten.

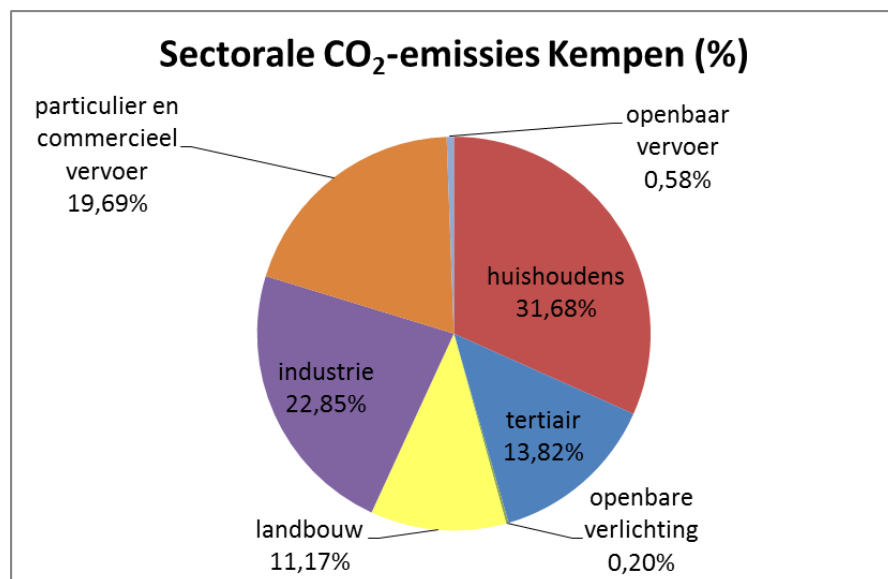
Figuur 1 Aandeel sectoren in totale CO₂-uitstoot (exclusief ETS) voor grondgebied Baarle-Hertog in 2011

De huishoudens (verwarming en elektriciteitsverbruik) neemt het leeuwendeel van de CO₂-uitstoot in de gemeente voor zijn rekening. Daarnaast is de landbouwsector verantwoordelijk voor bijna 22 % van de gemeentelijke CO₂-uitstoot. 10 % is toe te schrijven aan de tertiaire sector (kantoren, handelszaken, horeca, zorgsector ...). Het aandeel van het particulier en commercieel vervoer, de industrie (0,8%), het openbaar vervoer en gewestelijke openbare verlichting in Baarle-Hertog is relatief klein. De werking van de gemeentelijke diensten vertegenwoordigt 2,1 % van de CO₂-uitstoot in de gemeente.

Indien de gemeente vergeleken wordt met een gemiddelde Kempische gemeente, dan kent Baarle-Hertog een zeer groot aandeel van de huishoudens in de CO₂-uitstoot. Ook landbouw heeft een groter aandeel dan gemiddeld in de Kempen. Industrie en vervoer hebben dan weer een zeer klein aandeel.

Figuur 2 Aandeel sectoren in totale CO₂-uitstoot (exclusief ETS) voor een gemiddelde Kempense gemeente

2 Uitdagingen

Uit de emissie-inventaris kunnen we afleiden op welke terreinen het klimaatbeleid best kan inzetten. De gemeente wil met haar klimaatbeleid volgende uitdagingen aangaan.

De gemeentelijke werking energiezuiniger maken

De gemeentelijke werking vertegenwoordigt 2,1 % in de totale CO₂-uitstoot. Het gaat om de uitstoot verbonden aan de verwarming en werking van het gemeentelijk patrimonium, de gemeentelijke vloot en de gemeentelijke openbare verlichting. Bij elk van deze energieverbruikers bevindt zich nog besparingspotentieel.

Benutten van het besparingspotentieel van woningen en gebouwen

Het woningbestand in de gemeente is relatief oud en vele woningen zijn nog niet voldoende geïsoleerd. Een groot gedeelte van het energieverbruik van de tertiaire sector is gerelateerd aan gebouwen: kantoren, handelszaken, horeca, scholen, Het besparingspotentieel in gebouwen is dus nog groot.

Minder gemotoriseerd verkeer is minder files en CO₂

Verkeer draagt met 1,4 % slechts beperkt bij tot de uitstoot van CO₂ in de gemeente. De uitdaging is hoe dan ook om voor personenvervoer het aantal verplaatsingen te voet, met de fiets of het openbaar vervoer te verhogen.

Optimaal benutten van productiepotentieel hernieuwbare energie

De hernieuwbare energieproductie is de laatste jaren in stijgende lijn, maar blijft al bij al nog zeer bescheiden.

Het potentieel is echter groot. De productie van hernieuwbare energie (zonne- en windenergie en waterkracht) stoot zo goed als geen CO₂ uit. Andere vormen zoals energie uit biomassa, warmtekraftkoppeling of diepe geothermie stoten minder CO₂ uit dan fossiele bronnen. Door in te zetten op de productie van hernieuwbare energie neemt de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen af.

Verduurzamen van de lokale economie op het gemeentelijk grondgebied

De lokale economie (landbouw, industrie en grotendeels de tertiaire sector) is goed voor 33 % van de CO₂-uitstoot op het gemeentelijk grondgebied. Ondernemers bewust maken van het probleem, goede praktijken aanreiken en netwerkmomenten faciliteren zijn taken die het gemeentebestuur op zich kan nemen met IOK als actor.

Verhogen van het maatschappelijk bewustzijn en een effectieve verandering van gedrag

Het klimaatbewustzijn van de burgers, de bedrijven en de organisaties actief op het grondgebied van de gemeente is de afgelopen jaren gestegen. Toch is er voor bepaalde doelgroepen in de maatschappij nog te weinig informatie beschikbaar en ligt er nog een grote uitdaging in het creëren van een gemeenschappelijk verantwoordelijkheidsgevoel.

3 Verwachte CO₂-besparingen

De hieronder beschreven besparingen werden berekend op basis van de door VITO (in opdracht van LNE) ontwikkelde 'maatregelentool' (zie <http://aps.vlaanderen.be/lokaal/burgemeestersconvenant/burgemeestersconvenant.htm>). De besparingen zijn berekend t.o.v. het 'BAU'-scenario in het jaar 2020. Het BAU ('business as usual') scenario geeft een inschatting van het energieverbruik en de gerelateerde CO₂-emissies voor 2020, indien geen bijkomende acties door de lokale overheden worden genomen. Het scenario houdt wel rekening met autonome evoluties en beslist Europees beleid.

3.1 Gemeente als organisatie

De gemeente zal gedurende de planperiode (2011 tot en met 2020) investeren in haar patrimonium, gemeentelijke vloot en openbare verlichting opdat deze energiezuiniger worden. Hierdoor zal ze 38 ton CO₂ besparen of 20% t.o.v. het BAU-scenario. (opmerking: deze raming kan nog verfijnd worden op basis van nog aan te leveren cijfers door Eandis).

3.2 Wonen

De gemeente zal, samen met de verschillende partners in dit project, inzetten op sensibilisatie- en andere acties om haar bevolking aan te zetten om energiezuiniger te wonen en bouwen. Door deze acties zullen naar schatting 20% van de huishoudens (i.e. 205 huishoudens):

- Dakisolatie plaatsen: 200 ton CO₂-reductie
- Muurisolatie plaatsen: 211 ton CO₂-reductie
- Beter beglazing plaatsen: 134 ton CO₂-reductie

Dit betekent dat puur door investeringen aan de gebouwen 545 ton CO₂-reductie gerealiseerd kan worden. Verder zal nog bijkomende CO₂-reductie mogelijk zijn door gedragsverandering bij de inwoners, waardoor binnen de sector wonen 5% of 298 ton minder CO₂ uitgestoten worden.

De verwachte CO₂-besparing binnen de sector Wonen wordt daarmee geraamd op 843 ton of 14 % t.o.v. het BAU-scenario.

3.3 Mobiliteit

De gemeente zal, samen met de verschillende partners in dit project, inzetten op sensibilisatie acties en infrastructuurwijzigingen opdat haar inwoners zich op een meer duurzame manier kunnen en zullen verplaatsen en dit volgens het STOP-

principe. Door deze mentaliteitswijziging kan ervoor gezorgd worden dat 10% van de kilometers die in 2011 met personenwagens werden gereden, tegen 2020 worden vervangen door fiets of te voet. Hierdoor zal een CO₂-reductie van 11 ton gerealiseerd kunnen worden. Verdere CO₂-reductie is mogelijk door meer en efficiëntere inzet van openbaar vervoer, technologische vernieuwingen in het wagenpark en overstap naar alternatieve brandstoffen. Hierdoor zal 10% of 23,5 ton minder CO₂ uitgestoten worden.

De verwachte CO₂-besparing binnen de sector Mobiliteit wordt daarmee geraamd op 34,5 ton of 14,7 % t.o.v. het BAU-scenario.

3.4 Tertiaire sector

De gemeente zal, samen met de verschillende partners in dit project, inzetten op sensibilisatie- en andere acties om de tertiaire sector aan te zetten om hun gebouwenpatrimonium energiezuiniger te maken. Door deze acties zal naar schatting in 20% van de oppervlakte gebouwen maatregelen uitgevoerd worden. Voorbeelden van deze maatregelen zijn onder andere isoleren, plaatsen van zonwerende beglazing, mechanische ventilatie of natuurlijke ventilatie, condenserende ketel, compressiekoelmachine en ventilo-convectoren voor verwarming en koeling, energiezuinige verlichting met aanwezigheidsdetectie en daglichtsturing.

Dit betekent dat puur door investeringen aan de gebouwen 52 ton CO₂-reductie gerealiseerd kan worden. Verder zal er nog CO₂-reductie mogelijk zijn door gedragsverandering bij de gebruikers van deze gebouwen. Hierdoor zal 5% of 44 ton minder CO₂ uitgestoten worden.

De verwachte CO₂-besparing binnen de Tertiaire sector wordt aldus geraamd op 96 ton of 11% t.o.v. het BAU-scenario.

3.5 Industrie

De gemeente zal, samen met de verschillende partners in dit project, inzetten op sensibilisatie- en andere acties om de industrie aan te zetten om hun gebouwenpatrimonium en procesvoering energiezuiniger te maken.

Dit betekent dat puur door investeringen aan de gebouwen en processen 6 ton CO₂-reductie gerealiseerd kan worden. Verder zal er nog CO₂-reductie mogelijk zijn door gedragsverandering bij de gebruikers van deze gebouwen. Hierdoor zal 5% of 6 ton minder CO₂ uitgestoten worden.

Samen levert dit een geraamde CO₂-besparing binnen de sector Industrie van 12 ton of 10% t.o.v. het BAU-scenario

3.6 Landbouw

De gemeente zal, samen met de verschillende partners in dit project, inzetten op sensibilisatie- en andere acties om de landbouwers aan te zetten om hun gebouwenpatrimonium en procesvoering energiezuiniger te maken. Samen met energiewinsten door gedragsverandering levert dit een CO₂-reductie van 10% of 196 ton CO₂.

3.7 Hernieuwbare energie

Daarnaast zal de gemeente, samen met haar partners, het gebruik van hernieuwbare energie promoten (bv. het plaatsen van PV-panelen, zonneboilers, warmtepompen, windmolens, gebruik van warmte uit diepe geothermie en biomassa) waardoor de CO₂-uitstoot verder daalt. Voor het volledige grondgebied van de gemeente zou hierdoor de CO₂-uitstoot verder met 876,5 ton kunnen dalen.

3.8 Totaal

Al deze maatregelen samen zullen minstens 2.096 ton CO₂-reductie realiseren t.o.v. het BAU-scenario. Dit komt overeen met 20% reductie ten opzichte van het referentiejaar 2011.

4 Opvolging

Om de uitvoering van de geplande acties en maatregelen, de reductie van de CO₂-uitstoot en het bereiken van de vooropgestelde doelstellingen op te volgen, wordt er monitoring en rapportage voorzien.

In het kader van het Burgemeestersconvenant wordt er op regelmatige basis teruggekoppeld over de voortgang van het gemeentelijk klimaatbeleid.

Jaar	Soort rapport
2016	Voortgangsrapport
2018	Implementatierapport
2020	Voortgangsrapport
2022	Implementatierapport

Een voortgangsrapport bevat een kwalitatieve opvolging van acties. Een implementatierapport bevat gekwantificeerde informatie over de genomen maatregelen, de impact op het energieverbruik en de CO₂-uitstoot en een analyse

van de implementatie van het energie- en klimaatbeleidsplan met aanvullende maatregelen die genomen moeten worden, indien nodig.

III GEMEENTE ALS ORGANISATIE

1 Inleiding

De gemeentelijke werking vertegenwoordigt 2,1 % in de totale CO₂-uitstoot. Het gaat om de uitstoot verbonden aan de verwarming en werking van het gemeentelijk patrimonium en gemeentelijk wagenpark. Bij elk van deze energieverbruikers bevindt zich nog besparingspotentieel.

2 Actuele toestand

Er zijn (op vlak van energieverbruik) drie belangrijke gemeentelijke gebouwen:

- het gemeentehuis
- het gemeentelijk magazijn
- het cultureel centrum

Op basis van een door EANDIS aangeleverde analyse in 2014 van het energieverbruik door openbare verlichting in Baarle-Hertog, met benchmarking, kan geconcludeerd worden dat de indicatoren voor openbare verlichting in Baarle-Hertog onder het gemiddelde liggen t.o.v. vergelijkbare gemeenten, met uitzondering van het aantal branduren.

De gemeente doet al een aantal inspanningen in deze sector:

- Recente realisatie van een nieuw, energiezuinig gemeentehuis
- Energie-efficiënte maatregelen uitvoeren in het eigen gebouwenpatrimonium;
- Energieboekhouding bijhouden van de eigen gemeentelijke gebouwen;
- De gemeente heeft een intern milieuzorgsysteem;
- Dienstfietsen ter beschikking stellen van het personeel;
- Energie-efficiëntie opnemen in de bestekken bij aankoop van elektronica;
- ...

De gemeente zal deze bestaande, succesvolle acties ook in de toekomst verderzetten.

3 Doelstelling

- minstens 20% reductie van de CO₂-uitstoot bij gemeentelijke gebouwen;
- minstens 20% reductie bij het gemeentelijk wagenpark;

- minstens 20 % reductie van de CO₂-uitstoot bij openbare verlichting.

4 Parameters

Om de inspanningen van de gemeente te visualiseren en evalueren, worden een aantal parameters jaarlijks opgevolgd:

- Elektriciteitsverbruik gemeentelijke gebouwen (per gezin)
- Elektriciteitsverbruik OV (per km openbare weg)
- Aardgasverbruik (+stookolie) gemeentelijk patrimonium (per gezin)
- Brandstofverbruik eigen vloot (per gezin)

5 Actieplan

5.1 Gemeentelijke gebouwen

Verlagen van energieverbruik in gemeentelijke gebouwen

Nr.	Acties	Partner	Timing
1.	Beroep doen op het brede ondersteuningsaanbod van EANDIS, onder coördinatie van EANDIS (vb. EMS, opmaak en uitvoeren van energiezorgplannen, quickscans)	DNB	Doorlopend
2.	Beroep doen op de ondersteuning van provincie Antwerpen (vb. ondersteuningsacties vanuit de provinciale campagne 'klimaatneutrale organisatie 2020': gedetailleerde broeikasgasinventaris opstellen, ondersteuning bij opmaak energiestandaard voor nieuwbouw (gebouwschil en installaties), opmaak energiestandaard voor renovatie van gebouwschil en installaties, opmaak traject voor energierenovatie tot en voorbij 2020 op basis van energiezorgplannen en duurzaamheidsscreening gebouwenpark, participatie proces voeren bij gemeentepersoneel) en Kamp C (vb. gratis planadvies / projectadvies, duurzaamheidsscreening...)	Provincie Antwerpen, dienst duurzaam milieu- en natuurbeleid in samenwerking met dienst infrastructuur, Provinciaal Instituut voor Hygiëne, Kamp C	Doorlopend
3.	Afbraak oud gemeentehuis (tijdelijke functie als kinderopvang)		
4.	Cultureel centrum: uitvoering van plannen tot verbouwing met oog op nieuwe functies (deels woonfunctie), in samenwerking met Baarle-Nassau. Hiervoor wordt Europese steun gezocht. Een EPC en een stagerapport zijn beschikbaar om energiebesparende maatregelen toe te passen.	Baarle-Nassau	

5.2 Gemeentelijke vloot en mobiliteit

Duurzaam woon-werkverkeer en dienstverplaatsingen aanmoedigen door sensibilisatie en investering in een energiezuinige vloot

Nr.	Acties	Partner	Timing
5.	Beroep doen op het brede ondersteuningsaanbod van EANDIS, onder coördinatie van EANDIS (vb. EMS, samenaankopen...)	EANDIS	Doorlopend
6.	Beroep doen op de ondersteuning van provincie Antwerpen (vb. ondersteuning Provinciaal Mobiliteitspunt, dienst Mobiliteit, ondersteuningsacties vanuit de provinciale campagne 'klimaatneutrale organisatie 2020': gebruik van het wagenpark sturen op gebruiksfunctie en ecoscore,...)	Provincie Antwerpen, dienst duurzaam milieu- en natuurbeleid	Doorlopend
7.	Dienstfietsen gebruiken		Doorlopend
8.	Bij vernieuwing het wagenpark vervangen door energiezuinige voertuigen	EANDIS	

5.3 Hernieuwbare energie

De gemeente investeert in hernieuwbare energiebronnen voor het eigen patrimonium

Nr.	Acties	Partner	Timing
9.	Aankoop van 100% groene stroom voor de gemeentelijke gebouwen;	EANDIS	Vanaf 2012
10.	Investing in zonnepanelen op de eigen gebouwen: het plaatsen van zonnepanelen op gemeentebouwen is een te overwegen optie. Via een ESCO-dossier zou dit gefinancierd kunnen worden.	EANDIS	
11.	Windenergie: het plaatsen van een windturbine op grondgebied van Baarle-Hertog zal verder onderzocht worden, o.a. op vlak van ruimtelijke ordening (afstandsregels) en financiële opportuniteit van 1 windturbine (realisatie via coöperatieve...). Vb. in kader van realisatie lokaal bedrijventerrein zal potentieel afgetoetst worden.	IOK (vb. screenen naar mogelijke locaties), provincie Antwerpen	

5.4 Openbare verlichting lokale overheid

Invoeren van energiezuinige openbare verlichting

Nr.	Acties	Partner	Timing
12.	Beroep doen op het brede ondersteuningsaanbod van EANDIS, onder coördinatie van EANDIS (vb. uitvoeren van een quickscan openbare verlichting, opmaak Masterplan openbare verlichting)	EANDIS	Masterplan Noorderkempen: 2014-2015 Quickscan in 2014
13.	Te onderzoeken opties: het aantal verlichtingspunten verkleinen, het aantal branduren verlagen of op termijn (bij vervanging lampen) werken met het dimmen van OV. Dit zal samen met EANDIS verder onderzocht worden.	EANDIS	

IV WONEN

1 Inleiding

De gemeente kiest voluit voor duurzaam bouwen, niet alleen voor haar eigen patrimonium. De gemeente wenst via sensibilisatie en het faciliteren van duurzame (ver)bouwen de huishoudelijke gebouwen te verduurzamen.

Duurzaam bouwen is een manier van bouwen waarbij de milieu- en gezondheidseffecten over de volledige levensduur van het bouwproject tot een minimum worden beperkt.

Hierbij wordt uitgegaan van de volgende principes, met steeds het economisch optimum als norm:

- Bouwen over generaties heen. Niet alleen door duurzame materialen te gebruiken maar ook door comfortabele leefomgevingen te creëren waar mensen graag vertoeven.
- Efficiënt ruimtegebruik. Hoe dichter mensen bij elkaar wonen, hoe minder oppervlakte er bebouwd wordt, en hoe meer natuur behouden blijft.
- Een dichte bebouwing beperkt de verplaatsingsafstand en het vergemakkelijkt een efficiënte infrastructuur en openbaar vervoer.
- Rationeel energiegebruik. Zowel tijdens het bouwproces als tijdens de levensduur van de woning. Essentiële voorwaarden hiervoor zijn: compact en zuid georiënteerd bouwen, een luchtdichte afwerking, grondig isoleren, efficiënte verwarmingsinstallatie op hernieuwbare energie, ...
- Het gebruik van duurzame materialen met een zo laag mogelijke milieu-impact, waarbij de volledige levenscyclus in acht wordt genomen.
- Een goede waterhuishouding.
- ...

2 Actuele toestand

De sector wonen (dit omvat het energieverbruik voor verwarming en elektriciteit in particuliere woningen) had in 2011 een aandeel van 62,6 % op de totale CO₂-uitstoot in de gemeente.

Het besparingspotentieel in gebouwen is nog groot. Anno 2009 bestaat het woningbestand in Baarle-Hertog voor 86 % uit eengezinswoningen en 13 % appartementen. In vergelijking met de omliggende gemeenten herbergt Baarle-Hertog een gemiddeld aandeel appartementen. Het aandeel woningen in gesloten

bebouwing ligt dan wel opvallend hoger dan in de landelijke buurgemeenten en het arrondissement. Binnen de categorie van de eengezinswoningen is het grotere aandeel woningen in open bebouwing opvallend: 42 % tegenover een provinciaal gemiddelde van 27 % en een Vlaams gemiddelde van 32 %. Ook is het woningbestand in de gemeente relatief oud en vele woningen zijn nog niet voldoende geïsoleerd. De meeste woningen (46%) in Baarle-Hertog dateren uit de periode 1945-1981. 19 % van de woningen werd reeds gebouwd voor 1945.

De gemeente doet nu al een aantal inspanningen in deze sector:

- Organiseren van infoavonden over diverse thema's van duurzaam bouwen (Energie Infotoer i.s.m. IOK);
- Stimuleren van energiebesparende maatregelen via het organiseren van samenaankopen (i.s.m. IOK en de provincie Antwerpen);
- Participeren aan het Kempens woonplatform voor 2de-lijnsondersteuning bij het vormgeven van het lokaal woonbeleid (sinds 2009), met belangrijke focus op duurzaam wonen en bouwen;
- Promoten van energiescans van de Energiesnoeiers;
- Doelgroepenwerking OCMW's, o.a. rond energiearmoede;
- Bekendmaken van het aanbod aan premies en belastingvoordelen voor energiebesparing verleend door de distributienetbeheerder EANDIS, de Vlaamse overheid, Federale overheid...;
- Samenwerking met Sociale huisvestingsmaatschappijen;
- ...

De gemeente zal deze bestaande, succesvolle acties ook in de toekomst verderzetten.

3 Doelstelling

- minstens 20% reductie van de CO₂-uitstoot van woningen

4 Parameters

Om de inspanningen van de gemeente te visualiseren en evalueren, worden een aantal parameters jaarlijks opgevolgd:

- Totaal energieverbruik sector wonen
- Totale CO₂-uitstoot sector wonen
- Gemiddeld energieverbruik (per gezin)
- Aantal zonneboilers (per gezin)
- Aantal warmteboilers (per gezin)
- Energiearmoede: aantal ingeschakelde budgetmeters elektriciteit
- Energiearmoede: aantal ingeschakelde budgetmeters aardgas
- Energiearmoede: aantal afgesloten huishoudelijke toegangspunten elektriciteit (LAC-dossiers)
- Energiearmoede: aantal afgesloten huishoudelijke toegangspunten aardgas (LAC-dossiers)
- Gemiddeld kengetal van EPC voor bestaande residentiële gebouwen
- Gemiddeld E-peil van nieuwbouwwoning

5 Actieplan

5.1 Particuliere woningen

Particulieren stimuleren om particuliere woningen energiezuinig te maken

Nr.	Acties	Partner	Timing
14.	Bekendmaken van het aanbod aan premies en belastingvoordelen voor energiebesparing verleend door de distributienetbeheerder EANDIS, de Vlaamse overheid, Federale overheid...;	EANDIS, IOK	Jaarlijks
15.	Meewerken aan en bekend maken van samenaankopen (vb. hernieuwbare energie, isolatie, energiezuinige toestellen, condensatieketels, groene energie, ...);	IOK, Provincie Antwerpen dienst duurzaam milieu- en natuurbeleid	Doorlopend
16.	In samenwerking met IOK en provincie Antwerpen bestaande sensibilisatie acties verderzetten: energie infotoer, samenaankopen	IOK, Provincie Antwerpen dienst duurzaam milieu- en natuurbeleid	Jaarlijks
17.	energieK continueren en bekend maken	IOK	Doorlopend
18.	Nood aan één centraal wooninfoloket, waar alle info rond energiebesparing en premies,... beschikbaar is voor bevolking, invullen i.s.m. Kempisch Woonplatform	KWP	
19.	Promoten van gratis duurzaam bouwadvies Kamp C. Voor bouwadvies geldt de afspraak dat 3 dossiers verzameld moeten worden, zodat Kamp C op een efficiënte manier een loket kan organiseren op de gemeente zelf (of bij een buurgemeente). Deze dienstverlening wordt ook via lokale architecten bekend gemaakt, zodat zij klanten in groep naar het loket kunnen toeleiden.	Kamp C	
20.	Kleine energiebesparende maatregelen bekend maken bij de bevolking	IOK, EANDIS	Doorlopend
21.	In overleg gaan met lokaal actieve architecten, sociale huisvestingsmaatschappij... met betrekking tot duurzaam (ver)bouwen, zodat zij in hun activiteiten ook meewerken aan de doelstelling van Kempen2020 investering, sensibilisatie	IOK, sociale huisvestingsmaatschappijen, Kamp C	

Energiearmoede aanpakken

Nr.	Acties	Partner	Timing
22.	Sensibiliseren van eigenaars-verhuurders in verband met mogelijke premies en ingrepen aan huurwoningen;	Kempens Woonplatform	
23.	Kansarmen proberen toe te leiden naar de energieK;	IOK, OCMW, huisvestingsmaatschappijen	
24.	Huurwoningen energiezuiniger maken door verhuurders persoonlijk te benaderen te ondersteunen, vb. via samenaankopen en rechtstreeks overleg, betrokkenheid versterken via ondertekening engagementsverklaring, via controle uitvoering van maatregelen opvolgen.		
25.	Promoten van de gratis energiescans voor de sociale doelgroep;	DNB, Kringwinkel Zuiderkempen, Web	Doorlopend

5.2 Hernieuwbare energie

Stimuleren van investeringen in hernieuwbare energie voor en door particulieren

Nr.	Acties	Partner	Timing
26.	Onderzoeken naar de mogelijkheid van inplanting van een aantal windturbines.	IOK, provincie Antwerpen	
27.	Voorbeeldprojecten rond hernieuwbare energie in de kijker zetten;	IOK	

V MOBILITEIT

1 Inleiding

Duurzame mobiliteit zoekt het evenwicht tussen bereikbaarheid, economie, leefmilieu en klimaat. Duurzame mobiliteit draagt naast de verminderde CO₂-uitstoot ook bij aan betere luchtkwaliteit (fijn stof, NO₂,...), verkeersveiligheid, minder geluidsoverlast, meer beschikbare open ruimte en economische winst.

Als strategie wordt het STOP-principe toegepast. Hierbij wordt voorrang gegeven aan voetgangers (stappen), fietsers (trappen) en openbaar vervoer en wordt het autoverkeer (privé-vervoer) verminderd. Zowel woon-werkverkeer, vrijetijdverkeer als logistiek verkeer zijn aandachtspunten.

2 Actuele toestand

In 2011 droeg verkeer voor 2,3 % bij aan de totale gemeentelijke CO₂-uitstoot. Deze uitstoot wordt voornamelijk veroorzaakt door het gebruik van personenwagens.

Vaststelling is dat het schoolverkeer met de auto toeneemt, ondanks alle voorzieningen voor een vlotte en veilige bereikbaarheid met de fiets of te voet.

Vaststelling is ook dat het openbaar vervoer (De Lijn) geen volwaardig alternatief biedt. De aankomsturen zijn niet goed. Daardoor rijden de bussen (zeker in daluren) meestal leeg rond (uitgezonderd de openings- en sluitingsuren van de school). Mogelijke oplossing zou zijn om frequentie van bussen te verhogen, maar dat lijkt financieel niet haalbaar.

De gemeente doet nu al een aantal inspanningen in deze sector, vb. het onderhouden en nieuw aanleggen van fietspaden.

De gemeente zal deze bestaande, succesvolle acties ook in de toekomst verderzetten.

3 Doelstelling

- 20% CO₂-reductie binnen sector mobiliteit

4 Parameters

Om de inspanningen van de gemeente te visualiseren en evalueren, worden een aantal parameters jaarlijks opgevolgd:

- Totaal energieverbruik sector mobiliteit
- Totale CO₂-uitstoot sector mobiliteit
- Aantal voertuigkilometers (per km openbare weg)
- Aantal kilometers personenwagens (per km openbare weg)
- Aantal kilometers zware vrachtwagens (per km openbare weg)
- Aantal kilometers personenwagens op niet-genummerde wegen
- Aantal kilometers zware vrachtwagens op niet-genummerde wegen
- Gereden buskilometers per gezin
- Aantal verkeersongevallen
- Aantal verkeersongevallen met fietsers

5 Actieplan

5.1 Particulier vervoer

Infrastructuur voor fietsers en voetgangers uitbreiden en gebruiksvriendelijker maken

Door dergelijke veilige en comfortabele fietsinfrastructuur en voetpaden te voorzien wordt het fietsgebruik aantrekkelijker voor bewoners en bezoekers, zeker voor korte verplaatsingen (uitbouw functioneel en recreatief fietsroute-netwerk, voorzien fietsenstallingen, bewegwijzering, fietsdoorsteken ('short-cuts')...). Een belangrijke maatregel met impact gezien het grote aandeel van korte verplaatsingen.

Nr.	Acties	Partner	Timing
28.	Veilige fietspaden aanleggen;	Provincie Antwerpen, dienst Mobiliteit	
29.	Aanleggen van voetgangersdoorsteken en fietsdoorsteken die de 'doorwaadbaarheid' van kernen en woonwijken vergroot. Ook potentiële fietsdoorsteken van woonwijken naar het centrum worden gedetecteerd en aangelegd;		
30.	Garanderen van een vlotte toegankelijkheid van het publiek domein voor fietsers en voetgangers.		
31.	Fietsdiefstalpreventie;		
32.	Bij nieuwbouw school worden twee toegangspoorten gecreëerd, zodat toegang fietsers en voetgangers volledig gescheiden is van toegang auto's.		

Stimuleren van duurzaam verplaatsingsgedrag door sensibilisatie

Nr.	Acties	Partner	Timing
33.	De Burgemeester gaat op de fiets: een gemeentecoördinerende campagne die regionaal gelanceerd zal worden, met als centraal thema de lokale besturen die het goede voorbeeld geven	IOK	Vanaf 2015
34.	Scholen begeleiden om minder autoverkeer voor de schoolpoort te creëren. (vb. fietspoolen, strapdag, Sam de verkeerssling, 10op10 label...)	Provincie Antwerpen dienst Mobiliteit	

Technische en planmatige ingrepen die het milieu en de veiligheid ten goede komen

Nr.	Acties	Partner	Timing
35.	Voorzien van randparkings om zo het aantal auto's in het centrum te verminderen;		
36.	Rondweg aanleggen rond het centrum van Baarle-Hertog. Doorgaand verkeer kan dan geweerd worden uit het centrum, wat een stimulans kan betekenen voor het gebruik van de fiets in het centrum (zeker indien ook een 30km-zone wordt ingevoerd).		
37.	Veiliger verkeer in het centrum. O.a. overweging tot invoeren van 30km-zone in centrum na realisatie rondweg. Dergelijke maatregel stimuleert het gebruik van fiets en kan resulteren in een vlottere verkeersdoorstroming in het centrum.		

VI TERTIAIRE SECTOR

1 Inleiding

De tertiaire sector is een zeer brede en diverse sector. Hierin zitten onder andere volgende deelsectoren vervat:

- Lokale handelaars
- Horeca
- Kantoorgebouwen
- Scholen
- ...

Naast de specifieke acties op vlak van de verbetering van de gebouwschil zijn er verschillende acties uit te voeren typisch voor een bepaalde deelsector:

- Duurzaam woon-werk of woon-school verkeer
- Promoten van met de fiets/te voet naar de winkel
- Verlagen van elektriciteitsfactuur door relighting
- ...

2 Actuele toestand

In 2011 stond de tertiaire sector in Baarle-Hertog in voor 10 % van de CO₂-uitstoot in de gemeente.

Een groot gedeelte van het energieverbruik van de tertiaire sector is gerelateerd aan gebouwen: kantoren, handelszaken, horeca, scholen, ... Het besparingspotentieel in gebouwen is nog groot.

Het meeste woon-werk/school verkeer wordt afgelegd met de auto. Hiervoor zijn tal van alternatieven aan te bieden. Inzetten op duurzame mobiliteit in deze sector resulteert niet alleen in een CO₂-reductie, maar zorgt bovendien voor een leefbaarder (handels)centrum.

3 Doelstelling

- minstens 20% reductie van de CO₂-uitstoot van tertiaire gebouwen

4 Parameters

Om de inspanningen van de gemeente te visualiseren en evalueren, worden een aantal parameters jaarlijks opgevolgd:

- Totaal energieverbruik tertiaire sector
- Totale CO₂-uitstoot tertiaire sector

5 Actieplan

5.1 Tertiaire (niet gemeentelijke) gebouwen

Lokale handelaars en verenigingen stimuleren om te kiezen voor energiebesparing en –efficiëntie via sensibilisatieacties

Nr.	Acties	Partner	Timing
38.	Communicatie en informatie over besparingsmogelijkheden en subsidies;		Doorlopend
39.	Promoten van het ondertekenen van engagementsverklaring Kempen2020 ifv betrokkenheid	IOK	Vanaf 2014
40.	Promotie zelfscan energie voor KMO's (Agentschap Ondernemen);	UNIZO	
41.	UNIZO en VITO hebben aanbod naar kleinhandel (zowel naar energiebesparende maatregelen (isolatie, warmtegeleidings, verlichting), als naar hernieuwbare energie). Bekendmaken van dit aanbod, voorbeeldprojecten opzoeken zodat anderen volgen.	UNIZO, VITO	
42.	Voorbeeldprojecten (op vlak van energiebesparing, hernieuwbare energie...) in de kijker zetten		
43.	Bouw nieuwe, energiezuinige vrije basisschool met financiële ondersteuning van gemeente, waarin ook kinderopvang terecht zal kunnen.	IOK	
44.	Promoten van samenaankoop (vb. samenaankoop groene stroom)	Provincie Antwerpen	

VII INDUSTRIE EN LANDBOUW

1 Inleiding

Industrie

Sectoren die niet onder het beleid van een gemeente vallen, moeten niet in rekening worden gebracht. Een voorbeeld zijn de EU ETS bedrijven. Deze bedrijven krijgen via een Europees emissiehandelssysteem emissierechten toegewezen. Via Europa worden deze emissierechten opgevolgd. In de Kempen gaat dit over 20 bedrijven. In de gemeente Baarle-Hertog zijn geen ETS-bedrijven gevestigd.

De Vlaamse Regering ontwikkelde in het verleden reeds een aantal instrumenten ter verbetering van het rationeel energiegebruik binnen de Vlaamse industrie: de artikelen 6.5.1-6.5.8 van het Energiebesluit (het vroegere besluit Energieplanning), de energieconsulenten voor bedrijven, het audit- en het benchmarkingconvenant, de ecologiepremie, groene waarborg, REG-premies, energiescan voor bedrijven, ...

Vanaf 1 januari 2015 kunnen bedrijven intekenen op de energiebeleidsovereenkomsten. De energiebeleidsovereenkomsten zijn de belangrijkste beleidsinstrumenten om de energie-efficiëntie van de energie-intensieve industrie te verbeteren in Vlaanderen, zonder de groeikansen ervan te ondermijnen. Deze energiebeleidsovereenkomsten zijn bedoeld voor bedrijven met een primair verbruik groter dan 0,1 PJ (zowel voor ETS- als niet-ETS-bedrijven). De overeenkomsten lopen van 2015-2020. Door de overeenkomst te ondertekenen engageert het bedrijf zich o.a. om een energie-audit te laten uitvoeren en op basis hiervan een energieplan uit te werken, om jaarlijks verslag uit te brengen aan het Verificatiebureau, ... In ruil legt de Vlaamse overheid aan deze bedrijven geen bijkomende maatregelen op naar energie-efficiëntie of CO₂-reductie (bv. geen energie- of CO₂-taks betalen).

Voor bedrijven met primair verbruik < 0.1 PJ wordt geen overeenkomst in Vlaanderen opgezet. Voor deze bedrijven (industrie, KMO's, handelaars,...) zal de gemeente acties opzetten. Zij kunnen hen aanmoedigen om de engagementsverklaring van Kempen2020 te ondertekenen.

Landbouw

Ook de landbouwsector is verantwoordelijk voor broeikasgasemissies. In deze sector zijn er CO₂-emissies door het energieverbruik, nodig voor de landbouwactiviteiten, maar daarnaast zijn er ook emissies van andere broeikasgassen zoals CH₄ en N₂O. Deze gassen worden uitgestoten door de vertering van de veestapel, de mestopslag en de bodem.

2 Actuele toestand

De industriële sector in Baarle-Hertog veroorzaakte in 2011 slechts 1,3 % van de CO₂-uitstoot op het gemeentelijk grondgebied. De landbouwsector was in 2011 verantwoordelijk voor 21,7 % van de CO₂-uitstoot in Baarle-Hertog.

Wat betreft de landbouwsector is de vaststelling dat het een uitdovende functie is in het centrum, terwijl in Zondereigen een geleidelijke schaalvergroting plaatsvindt.

Voor landbouwbedrijven is de energiekost vaak een grote kost. De opportuniteiten voor emissiereductie moeten daarom gezocht worden in duurzame energieproductie. Voor de landbouw zijn WKK's en warmtepompen kostenefficiënte maatregelen, die op termijn een winstgevende maatregel zijn door het verlagen van de energiekost.

De gemeente doet nu al een aantal inspanningen, vb.:

- Ontwikkelen van duurzame bedrijventerreinen;
- Verbeteren van bereikbaarheid van bedrijventerreinen (uniforme bewegwijzering);
- ...

De gemeente zal deze bestaande, succesvolle acties ook in de toekomst verderzetten.

3 Doelstelling

- 20% CO₂-reductie binnen sector industrie
- 20% CO₂-reductie binnen sector landbouw

4 Parameters

Om de inspanningen van de gemeente te visualiseren en evalueren, worden een aantal parameters jaarlijks opgevolgd:

- Totaal energieverbruik sector industrie
- Totale CO₂-uitstoot sector industrie
- Totaal energieverbruik sector landbouw
- Totale CO₂-uitstoot sector landbouw

5 Actieplan

Bedrijven stimuleren om te kiezen voor duurzame bedrijfsvoeren en energiebesparing via sensibilisatieacties

Nr.	Acties	Partner	Timing
45.	Bedrijven stimuleren om te kiezen voor duurzame bedrijfsvoeren en energiebesparing via sensibilisatieacties van partner VOKA, VITO en bedrijventerreinmanagement	IOK BTM, VITO, VOKA	Doorlopend
46.	Voorbeeldprojecten in de kijker zetten	IOK BTM	Doorlopend
47.	Bekend maken van de engagementsverklaring Kempen2020 voor bedrijven en oproep naar bedrijven om dit te ondertekenen;	IOK BTM, VOKA, UNIZO	Vanaf 2014
48.	Communicatie rond besparingsmogelijkheden en beschikbare subsidies;	IOK BTM, VOKA, UNIZO, Boerenbond	
49.	Promotie zelfscan energie (Agentschap Ondernemen) en energiescans in landbouwbedrijven	IOK BTM, VOKA, UNIZO, Boerenbond	
50.	Ontwikkeling van duurzame bedrijventerrein (focus: globaal energiezuiniger maken);	IOK, Kamp C	
51.	Ondersteunen organisatie samenaankoop groene stroom voor bedrijven;	IOK BTM, VOKA, UNIZO, POM Antwerpen	
52.	Onderzoeken mogelijkheid tot plaatsing van windturbine, faciliteren van mogelijke inplanting nieuwe windturbines.	Ruimte Vlaanderen, IOK	

VIII PARTICIPATIE

1 Inleiding

Onder dit thema komen acties die mogelijk al aan bod zijn gekomen bij de inhoudelijke thema's. Hier wordt een globaal overzicht gegeven van de wijze waarop burgers en belanghebbenden betrokken worden.

Om de doelstelling van het Burgemeestersconvenant te behalen, hebben we meer nodig dan enkel technologische oplossingen. Bepaalde gewoonten en technologieën zijn diep ingebed in maatschappelijke structuren. De visie en strategie van het gemeentelijk klimaatbeleid moet bijgevolg gedragen worden door de maatschappij als zodanig en moet ook voldoen aan het verwachtingspatroon van de maatschappelijke actoren. Participatie in de ruimste zin is hiervoor essentieel. De gemeente zal hier actief rond werken.

De 4E-strategie ('exemplify, enable, engage, encourage') wordt als strategie gehanteerd om als overheid een succesvolle promotie in functie van gedragsverandering richting meer duurzame levensstijl te kunnen realiseren:

- 'Enable': het vergemakkelijken
door barrières weg te nemen, informatie aan te reiken, faciliteiten en volwaardige alternatieven te voorzien, vaardigheden aan te leren, te trainen en aan te bieden. Hiermee begint alles: het heeft geen zin de bevolking te vragen om te veranderen als ze niet weet hoe, of, als ze weet hoe, dat wat nodig is niet beschikbaar is.
- 'Exemplify': de overheid neemt de leiding
door naar goede voorbeelden te zoeken en die toe te passen binnen de eigen werking en in de aandacht te brengen van de bevolking; door consequente vertaling van de doelstelling naar het eigen dagelijks beleid (zowel op vlak van besluitvorming als uitvoering)
- 'Engage': realiseer betrokkenheid bij de doelgroepen
informatie en korte, eenmalige campagnes leiden niet tot blijvende gedragswijziging. Het moet steeds een onderdeel zijn van een breder initiatief met burgerbetrokkenheid en -actie, samenwerking en overleg, persoonlijke contacten en enthousiasme, media campagnes/opiniemakers, netwerken
- 'Encourage': geef de juiste signalen
de overheid beschikt over verschillende instrumenten om gedragswijziging te stimuleren (of op te leggen): prijssignalen (premies, taxen), beloningen, erkenning en sociale druk, reglementering, geldboetes, straffen en handhaving

Alleen door op elk van de 4 E's in te zetten kan structurele gedragswijziging bereikt worden.

2 Actuele toestand

De gemeente betreft nu al verschillende stakeholders in haar beleid:

- milieuraad;
- onderwijssector;
- ...

De gemeente zal deze bestaande, succesvolle samenwerkingen ook in de toekomst verderzetten.

De gemeente communiceert op dit moment via verschillende gemeentelijke media: gemeentelijk infoblad, website en elektronische infoborden. De aanpak en communicatie wordt aangepast aan de doelgroep en het thema.

3 Doelstelling

- Zorgen voor een zo breed mogelijk draagvlak voor het gemeentelijk klimaatbeleid;
- Een zo groot mogelijk publiek binnen de verschillende doelgroepen trachten te bereiken;
- (actieve) betrokkenheid bij de verschillende doelgroepen aanwakkeren.

4 Actieplan

Voor acties waarin de gemeente een voorbeeldrol opneemt wordt verwezen naar hoofdstuk III.

Instrumenten die het gemeentebestuur inzet om rationeel energiegebruik bij de doelgroepen mogelijk te maken en te belonen of te sturen, werden opgenomen in voorgaande thematische actietabellen.

Regionale participatie

Opbouwen van een brede, regionale participatie aan Kempen2020, waarbij maximale, actieve betrokkenheid van stakeholders wordt beoogd via samenwerking en partnerschap.

Nr.	Acties	Partners	Timing
53.	Ideeënbus lanceren op www.kempen2020.be en bekendmaken via gemeentelijke kanalen	IOK (initiatiefnemer)	Vanaf 2015
54.	Engagementsverklaring voor bedrijven/organisaties: een actieve betrokkenheid van regionale stakeholders realiseren door het lanceren en promoten van een engagementsverklaring Kempen2020 en publieke bekendmaking ervan via www.kempen2020.be	IOK, Gemeentebesturen, DNB's, provincie Antwerpen, VITO	Vanaf 2014
55.	Lanceren, bekendmaken en up-to-date houden van een regionale projectwebsite www.kempen2020.be	Hoofdpartners streekproject	Vanaf 2014
56.	Leaflet over streekproject verspreiden onder potentiële stakeholders	IOK	Vanaf 2014
57.	Organisatie van een jaarlijks event voor partners en potentiële stakeholders rond het streekproject Kempen2020		Vanaf 21 maart 2014 jaarlijks

Interne participatie

Nr.	Acties	Partners	Timing
58.	Tweejaarlijkse workshop met bestuur en betrokken diensten rond lokaal energie- en klimaatbeleid	IOK, LNE en VITO, EANDIS	Tweejaarlijks (2014-2016-2018-2020)
59.	Aanstellen van een lokaal aanspreekpunt voor het energie- en klimaatbeleid. In die functie werkt het aanspreekpunt boven de lokale diensten en coördineert hij/zij de uitvoering van het klimaatbeleid op het terrein.		Doorlopend
60.	Samenstelling van een kernwerkgroep die halfjaarlijks samenkomt om de implementatie van het plan te overlopen en nieuwe acties te bespreken, onder coördinatie van IOK	IOK	Halfjaarlijks

IX LIJST AFKORTINGEN

AWV

Agentschap Wegen en Verkeer

BBL

Bond Beter Leefmilieu

BEN

Bijna Energie Neutraal

BTM

Bedrijventerreinmanagement

CH₄

Methaan

CO₂

Koolstofdioxide

DNB

Distributienetbeheerder

DYNAK

Dynamisch Actieplan Kempen

energieK

Goedkope energielening Kempen

EPC

Energie Prestatiecertificaat

ETS

Emissions trading system

EU

Europese Unie

HE-project

Hernieuwbaar energieproject

IOK

Intercommunale Ontwikkelingsmaatschappij voor de Kempen

KMO

kleine of middelgrote onderneming

KWP

Kempens Woonplatform

LAC

Lokale Adviescommissie

LITC

Logistiek Innovatie Trainingscentrum

MJP

Gemeentelijk Meerjarenplan (2014-2019)

N₂O

Lachgas

OV

Openbaar vervoer

OVAM

Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij

PJ

Pico Joule

POM

Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij

PV-panelen

Fotovoltaïsche zonnepanelen

REG

Rationeel Energiegebruik

RESOC

Regionaal Sociaaleconomisch Overlegcomité

RMO

Rijdende melk ontvangst

RURANT

Platform voor rurale ontwikkeling in de provincie Antwerpen

STOP

Stappen, Trappen, Openbaar en collectief vervoer, Personenwagen

STRAP

Stappen en trappen

SVK

Sociaal verhuurkantoor

UNIZO

Unie van Zelfstandige Ondernemers

VIL

Vlaams Instituut voor de Logistiek

VIM

Vlaams Instituut voor Mobiliteit

VITO

Vlaamse Instelling Voor Technologisch Onderzoek

VOKA

Vlaams netwerk van ondernemingen

V-test

Vergelijkende test voor elektriciteit en aardgas

WKK

Warmtekrachtkoppeling